

FM: Latvijas ekonomikas attīstība pērnā gada ceturtajā ceturksnī būtiski labāka nekā gaidīts

Publicēts: 01.02.2021.

[Jaunami](#)

Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) 2020. gada ceturtajā ceturksnī, neskatoties uz Covid-19 straujo izplatību un slimības apturēšanai noteiktajiem drošības pasākumiem, salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājies par 1,1% pēc sezonāli un kalendāri izlīdzinātiem datiem. Līdz ar šādu pieaugumu gada griezumā ekonomikas lejupslīde ceturtajā ceturksnī veidojusi vairs tikai 1,4%, liecina Centrālās statistikas pārvaldes IKP ātrā novērtējuma dati.

Izvērstā statistika par nozarēm un IKP izlietojumu ātrajā novērtējumā vēl nav pieejama, bet tāpat kā iepriekšējos ceturkšņos Covid-19 izplatība daudz smagāk skārusi pakalpojumu nozares, kur kopumā apjomi bijuši par 3,2% mazāki nekā attiecīgajā ceturksnī pirms gada. Savukārt ražojošajās nozarēs ceturtajā ceturksnī bijis jau pat visai spēcīgs 3,7% pieaugums, ko nodrošinājuši gan stabilā apstrādes rūpniecības attīstība, gan labā graudaugu raža un mežsaimniecības un mežizstrādes nozares pieaugums. Arī būvniecības nozarē, kur jau visu 2020. gadu bija saglabājušies augsti izlaides apjomi, ceturtajā ceturksnī, visticamāk, būs izdevies sasniegt pieaugumu. Kā rāda budžeta izpildes rādītāji, pagājušā gada ceturtajā ceturksnī visai būtiski auguši valsts investīciju izdevumi, kam tāpat bijusi labvēlīga ietekme uz būvniecības nozares attīstību.

Jau pieejamie dati par iedzīvotāju pārvietošanos un ekonomisko aktivitāti tirdzniecības vietās, atpūtas vietās, transporta mezglos jau rādīja, ka vīrusu ierobežojošie pasākumi ceturtajā ceturksnī nebija tā samazinājuši iedzīvotāju aktivitāti kā pagājušā gada pavasarī, un arī to ietekme uz ekonomikas kritumu varētu būt bijusi būtiski mazāka. Tas arī apstiprinājās ceturtajā ceturksnī IKP datos, kur pakalpojumu nozarēm kopā bija tikai 3,2% kritums, kamēr otrajā ceturksnī ātrajā novērtējumā tika ziņots par 11% kritumu un arī trešajā ceturksnī, kad aktivitāte strauji atguvās, pakalpojumu nozaru samazinājums bija lielāks.

No atsevišķām pakalpojumu nozarēm joprojām visnelabvēlīgākā situācija ir transportā, kuru līdzās Covid-19 ierobežošanai noteiktajiem pārvietošanās apgrūtinājumiem ietekmē arī Krievijas kravu tranzīta plūsmas samazināšanās caur Latvijas ostām. 2020. gadā kopā kravu apgrozījums Latvijas ostās samazinājās gandrīz par 30%, bet dzelzceļa kravu pārvadājumu apjomi kritās vairāk nekā par 40%, un aptuveni šādi nozares krituma tempi saglabājās arī ceturtajā ceturksnī. Būtiski kritumi ir arī pakalpojumu nozarēs, kurās tieši noteikti ierobežojumi, tajā skaitā izmitināšanā un ēdināšanā, mākslā, izklaidē un atpūtā, profesionālo pakalpojumu nozarēs.

Līdz ar ļoti mēreno IKP kritumu ceturtajā ceturksnī, 2020. gadā kopā Latvijas ekonomika sarukusi par 3,5%, kas ir divas reizes mazāks kritums nekā tika sagaidīts Covid-19 krīzes sākumā 2020. gada pavasarī un vasarā. Diemžēl slimības ierobežošanā Latvijai līdz šim ir veicies mazāk nekā ekonomiskās izaugsmes uzturēšanā, un Covid-19 izplatība saglabājas augsta jau kopš pagājušā gada novembra. Tas neizbēgami atstās negatīvu ietekmi uz ekonomikas attīstību visu šā gada pirmo pusi, kad līdz pat brīdim, kad būs vakcinēta lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju, spēkā saglabāsies lielāki vai mazāki slimības apturēšanai noteiktie ierobežojumi.

Ekonomiskās konfidences rādītāji Latvijā janvārī jau trešo mēnesi pēc kārtas ir piedzīvojuši kritumu, taču joprojām ir būtiski augstāki nekā pagājušā gada aprīlī un maijā, un parāda, ka neskatoties uz kopumā daudz stingrākajiem ierobežojošajiem pasākumiem, ekonomiskā aktivitāte joprojām saglabājas augstāka nekā pērn otrajā ceturksnī. Arī Eiropā un pasaulē Covid-19 jaunā viļņa ekonomiskā ietekme vēl aizvien ir jūtami mazāka nekā pērn. Vienlaikus gan arvien vairāk iezīmējas nevienmērīga situācijas attīstība pa reģioniem, un atpazīta diemžēl vērojama tieši Eiropā, kas ir galvenais Latvijas eksporta tirgus, kamēr pasaulē kopumā, īpaši ASV un attīstības valstīs ekonomikas izaugsmes prognozes 2021. gadam tiek paaugstinātas.

Pēc jaunākajām Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) prognozēm, kas tika publiskotas 20. janvārī, pasaules ekonomika kopumā 2021. gadā augs par 5,5%, kas ir par 0,3 procentpunktiem vairāk nekā SVF bija paredzējis pagājušā gada oktobrī. Straujāko

izaugsmi visvairāk noteiks situācija ASV ekonomikā, kuras izaugsmes prognoze paaugstināta no 3,1% līdz 5,1%. Savukārt izaugsme eirozonā tiek lēsta 4,1% apmērā, kas ir par vienu procentpunktu mazāk, nekā SVF sagaidīja pirms diviem mēnešiem.

Ņemot vērā gan pašlaik nelabvēlīgo Covid-19 situāciju Latvijā, gan zemākas izaugsmes prognozes Eiropai kopumā, arī Latvijas ekonomikas izaugsmes prognozes 2021. gadam jāvērtē ļoti piesardzīgi. Pašlaik Finanšu ministrija izstrādā makroekonomisko rādītāju prognozes Latvijas Stabilitātes programmas sagatavošanai, kuras tiks publiskotas februāra vidū.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-latvijas-ekonomikas-attistiba-perna-gada-ceturtaja-ceturksni-butiski-labaka-neka-gaidits>